

Energietekort en levensgeluk

Redactioneel

De Academische Boekengids 28, augustus 2001, pp. 2.

De benzine wordt duurder. De Nederlandse automobilist schreeuwt moord en brand. Het kwartje voor de milieuschade moet van de prijs af. De accijns op benzine moet naar beneden - de staat profiteert al genoeg van de hoge belastingen. Ondertussen dreigt er in de Verenigde Staten een energietekort. Door de warme zomer is er onvoldoende energie voor de airconditioning. De werktijden in de fabrieken in Californië zijn al zo aangepast dat piekbelasting in de elektriciteitsvoorziening wordt voorkomen. Bush wil naar olie boren in beschermde natuurgebieden, hij wil meer energie in kern-centrales opwekken en geeft de schuld voor het tekort aan verouderde raffinaderijen.

Nergens lees je dat fossiele brandstof steeds moeilijker is te winnen en dáárdoor schaarser en duurder wordt. Vijftig jaar geleden kostte het winnen van vijftig liter ruwe olie het energie-equivalent van één liter olie. Dertig jaar geleden kostte dertig liter oppompen één liter energie. Vijf jaar geleden kon je met de energie van één liter olie vijf liter ruwe olie winnen. Naar het zich laat aanzien kost het in het jaar 2007 één liter olie om één liter te winnen.

Er is fossiele brandstof genoeg, stelt men ons gerust. Het is waar dat er nog veel onontgonnen voorraden zijn, maar het wordt wel steeds moeilijker om ze te winnen. Denk maar aan de uiterst moeilijke winning van olie voor de kust van Noorwegen; de pijpen om de olie op te slurpen zijn soms al drie kilometer lang. Afgezien van het gegeven dat winning steeds moeilijker en gevaarlijker wordt, heeft het ongelimiteerd gebruik van fossiele brandstof voor energie-opwekking desastreuze gevolgen voor ons milieu. Het veroorzaakt klimaatverandering, stijging van de zeespiegel, en aantasting van de ons beschermende ozonlaag. In de berichten over de schadelijkheid van zonnebrandcrème stond nergens dat de bescherming door zonnebrand werende middelen steeds urgenter wordt, omdat de U.V. belasting vanwege de dunnere ozonlaag steeds groter wordt. Wij moeten op het noordelijk halfrond, net als eerder in Australië en Nieuw-Zeeland, met hoedjes op en bedekte huid in de zon zitten.

Er is een relatie tussen de kortzichtigheid waarmee in de Verenigde Staten op de energiecrisis wordt gereageerd en de weigering om de noodzakelijke milieuafspraken na te komen. De energiebehoefte van de mens moet anders worden aangepakt dan door de kop in 't zand te steken. Er zijn alternatieven, maar die vereisen visie, altruïsme, uiterste inzet van technisch vernuft en vooral politieke moed en overredingskracht. Door psychologische kennis en de onbeperkte mogelijkheden van communicatie is bij voldoende politieke wil en overtuiging de noodzakelijke, radicaal andere aanpak mogelijk. Het aardige is dat die andere aanpak behalve nodig en onafwendbaar ook nog plezierig is. Iedereen vindt frisse lucht lekkerder om in te ademen dan vervuilde lucht die op de keel slaat. Iedereen kan beter nadenken en om zich heen kijken, wandelend, op de fiets of in de trein dan in een auto of op een brommer. Iedereen proeft het verschil van smaak en samenstelling van verse vis, groente, fruit en vlees vergeleken met vries-, blik- of onrijpgeplukte waren - grootschalig geproduceerd en van veel te ver aangesleept. De noodzakelijke veranderingen zijn een 'blessing in disguise', zoals mogelijk het opraken van energiebronnen een zege in vermomming is. Want als we door zouden gaan met CO₂ uitstoot en vervuiling van land, zee en lucht, zou de mens vanzelf stikken. Het milieuprobleem zou worden opgelost door het uitsterven van de veroorzaker ervan. Daarvoor zijn mens en aarde me te dierbaar.